

Hego Euskal Herriko atzerri immigrazioa

XABIER AIERDI

EHUko Soziologia Saileko irakaslea eta
Ikuspegi - Immigrazioaren Euskal Behatokiko zuzendaria

Beste etorrera bat...

Artikulu honen helburua oso mugatua da: Hegoaldera etorri berri den etorkin atzerritarren argazki arin bat egi-tea, EIN (Estatistikako Institutu Nazionala) eta Ikuspegi (Immigrazioaren Euskal Behatokia) erakundeen datuetatik abiatuta. Horrela, duela hamar urtetik hona, Hego Euskal Herriak, espainiar estatuak bezalaxe, immigrazio fluxu berrien etorrera bizi izan du, eta %1era heltzen ez zen presentzia batetik ia %5,6ra pasatu da batez beste. Urte hauetan 118.289 biztanle berri dago Hegoaldeko lau herrialdeetan, baina bertakoen saldoa negatiboa da, 16.645 pertsonatan gutxitu baita. Etorkinen saldoa, ordea, positiboa izan da, ia 135.000 pertsonakoa, eta horrek permititu du Hego Euskal Herriko populazioaren hazkundera ia 120.000 pertsonakoa izatea.

Lehen taulan ikus litekeen moduan, atzerritarren urterik emankorrenak 2001 eta 2004 izan dira, hogeitaz gora-ko ekarpenarekin, baina urte guztietakoak ere oso aipatze-koak dira.

1. taula. Hego Euskal Herriko populazioaren hazkundera, bertakoena eta atzerritarrena, zenbaki absolutuak eta ehunekoak (1998-2007)

	Hego E.H.	Bertakoak	Hazk.	Atzerritarak	Hazk.	Atzer. (%)
1998	2.629.447	2.609.936		19.511		0,74
1999	2.638.450	2.615.686	5.750	22.764	3.253	0,86
2000	2.642.353	2.612.025	-3.661	30.328	7.564	1,15
2001	2.657.741	2.610.806	-1.219	46.935	16.607	1,77
2002	2.677.909	2.608.815	-1.991	69.094	22.159	2,58
2003	2.690.414	2.602.442	-6.373	87.972	18.878	3,27
2004	2.700.013	2.597.471	-4.971	102.542	14.570	3,80
2005	2.718.318	2.595.542	-1.929	122.776	20.234	4,52
2006	2.735.558	2.594.572	-970	140.986	18.210	5,15
2007	2.747.736	2.593.291	-1.281	154.445	13.459	5,62
1998-2007	118.289	-16.645		134.934		4,88

Hego Euskal Herrirako immigrazioa, Estatura etorri denarekin alboratuta, urte pare batean atzeratu egin da, nolabait 2000 urtean hartzen duelako kopuru esanguratsu bat. Hortik aurrera, kopuru antzekoak, batzuk pixka bat eskasagoak, beste batzuk pixka bat handiagoak, etorri dira urtero. Bertakoen bilakaerari erreparatuz, positiboa 1998 urtea baino ez da izan. Horren guztiaren ondorioz, atzerritar immigrazioaren ehunekoa urtero igoz joan da, eta egun hogeit pertsonatik bat atzerritarra da.

Lurraldeek bizi izan duten bilakaera kontuan hartzen badugu (2. taula), honako datuak aipatu behar dira:

- Bi lurraldek bertakoen saldo begetatibo positiboa dute: Nafarroak 23.499 pertsona gehiago ditu eta Arabak 3.932.
- Beste bi lurraldek bertakoen saldo begetatibo negatiboa izan dute: Gipuzkoak 5.234 pertsona galdu ditu eta Bizkaiak 38.792.
- Atzerritarren kopuru absolutuari erreparatuz, 2007ko urtarrilaren leian Nafarroan ia 56.000 atzerritar bizi da (populazioaren %9,23, hau da, hamarretik ia bat).
- Araban ere immigrazioa populazioaren %6,35ekoa da, EAeko ehunekorik altuena, ia 20.000 atzerritar baititu.
- Gipuzkoan 29.000 atzerritar dago erroldatua eta Bizkaietan 50.000 inguru. Ehunekotan: %4,18 eta %4,39.

2. taula. Atzerritarren bilakaera lurraldeka (1998-2007)

	1998	2007	1998-2007 bilakaera
<i>Hego E.H.</i>	2.629.447	2.747.736	118.289
Bertakoak	2.609.936	2.593.291	-16.645
Atzerritarrak	19.511	154.445	134.934
%	0,74	5,62	4,88
<i>Nafarroa</i>	530.819	605.876	75.057
Bertakoak	526.506	549.955	23.449
Atzerritarrak	4.313	55.921	51.608
%	0,81	9,23	8,42
<i>Araba</i>	284.595	305.459	20.864
Bertakoak	282.135	286.067	3.932
Atzerritarrak	2.460	19.392	16.932
%	0,86	6,35	5,48
<i>Gipuzkoa</i>	676.439	694.944	18.505
Bertakoak	671.138	665.904	-5.234
Atzerritarrak	5.301	29.040	23.739
%	0,78	4,18	3,40
<i>Bizkaia</i>	1.137.594	1.141.457	3.863
Bertakoak	1.130.157	1.091.365	-38.792
Atzerritarrak	7.437	50.092	42.655
%	0,65	4,39	3,73

Atzerritarren lurraldekako ezarpena: herrialdeak, eskualdeak eta jatorria

Immigrazioaren ezarpenaren arabera, lau lurraldeak bi eredu nagusitan bana daitezke. Nafarroa eta Araba alde batetik eta Gipuzkoa eta Bizkaia bestetik. Immigrazioak bi lurralde mota horietan duen presentzia ezberdinak lurralde bakoitzeko erakarpen potentziala ematen du aditzera. Nafarroa da agian sektore ekonomikoen ikuspuntutik lurralderik orekatuena: nekazaritzak, transformazio industriak, eraikuntzak, zerbitzuak —ohikoak eta pertsonei zuzendutakoak— eta industriaren sektoreek nahiko egitura osagarria eta orekatua dute, eta beraz etorkin batek gizarteratzeko ibilbide aproposagoa du Bizkaia edo Gipuzkoarekin erkatuz gero. Azken bi lurralde horietan oinarritzeko sektoreek ez dute presentzia eta garrantzi apartekorik, eta beraz etorkinei funtsean

bi sektore baino ez zaizkie geratzen: zerbitzuak eta eraikuntza, ibilbide askozaz zailagoa. Araba erdibidean legoke, eredu batetik eta bestetik baitu. Beraz, Nafarroak bikoiztu egingen du Bizkaia eta Gipuzkoako immigrazioaren ehunekoa. Araba, ordea, erdibidean geratzen da.

Immigrazio atzerritarraren kontinentekako jatorriari buruz (3. taula), %29,4 Europako nazionalitatearen batekoa du, %18,1 afrikarra, %48,7 amerikarra eta Asiakoa %3,8. Horrez gain, Ozeaniakoak eta apatridak kopuru osoaren %0,1 dira. Nolanahi ere, lurraldeen artean ezberdintasun esanguratsuak ikus ditzakegu, sareen eraginarengatik edota aipatu dugun ekonomi sektoreenarengatik batez ere. Horrela:

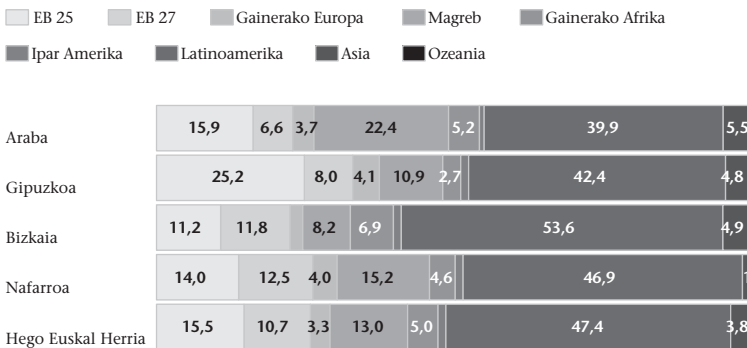
- Gipuzkoan askozaz handiagoa da europarren ehunekoa: %37,3.
- Afrikarrak, ordea, askoz kopuru handiagoa dute Araban (%27,6) eta eskasagoa Gipuzkoan (%15,1).
- Amerikarren presentzia askoz handiagoa da Bizkaian (%55,1) eta txikiagoa Araban (%40,7).
- Asiarrak, azkenik, %5 inguru dira EAEko lurraldeetan eta askoz kopuru txikiagoa Nafarroan.

3. taula. Lurralde bakoitzeko immigrazioaren konposizioa jatorrizko kontinentearen arabera

	Hego EH %	Nafarroa %	Araba %	Gipuzkoa %	Bizkaia %
Europa	45.414 29,4	17.073 30,5	5.089 26,2	10.836 37,3	12.416 24,8
EB 15	22.024 14,3	6.904 12,3	2.929 15,1	6.905 23,8	5.286 10,6
EB 25	23.873 15,5	7.840 14,-	3.093 15,9	7.331 25,2	5.609 11,2
EB 27	40.349 26,1	14.832 26,5	4.380 22,6	9.640 33,2	11.497 23,0
Ez komunit.	5.065 3,3	2.241 4,-	709 3,7	1.196 4,1	919 1,8
Afrika	27.892 18,1	11.070 19,8	5.348 27,6	3.934 13,5	7.540 15,1
Magreb	20.111 13,-	8.508 15,2	4.344 22,4	3.159 10,9	4.100 8,2
Gain. Afrika	7.781 5,-	2.562 4,6	1.004 5,2	775 2,7	3.440 6,9
Amerika	75.164 48,7	26.840 48,-	7.887 40,7	12.828 44,2	27.609 55,1
Ipar Amerika	2.028 1,3	619 1,1	153 0,8	520 1,8	736 1,5
Latinoamerika	73.136 47,4	26.221 46,9	7.734 39,9	12.308 42,4	26.873 53,6
Asia	5.838 3,8	909 1,6	1.058 5,5	1.401 4,8	2.470 4,9
Ozeania	120 0,1	27 0,-	1 0,-	40 0,1	52 0,1
Aberrigabeak	17 0,-	2 0,-	9 0,-	1 0,-	5 0,0
Guztira	154.445 100	55.921 100	19.392 100	29.040 100	50.092 100

Esan moduan, ezberdintasun horien atzean gizarte sareek duten garrantzia dago; nazionalitateka ibilbide ezberdinak egiten dira, *stock effect* edo *tantakako* prozesuan oinarrituta, hari ikusezin batek *sistema aditu* bat sortzen duelarik. Sare horiek eta lurralde bakoitzeko ekonomi sektoreek elkar eragiten dute, eta horrek esplikatzeko jatorri bakoitzeko pertsonen lan merkatuan dituzten aukerak. Horren adibidea da Bizkaiko egitura industrialia. Horrelakoetan, emakumearentzako aukera gehiago dago, batez ere zerbitzu eta zaintza pertsonaleko lanbideetan, eta horrek esplikatzeko latinoamerikarrak %55,1 izatea, euretatik %60 emakumea delako.

1. grafikoa. Lurraldeen immigrazio konposizioa kontinente eta azpikontinenteen arabera

Lan merkatuko zehaztasunetara beranduago joko dugu, baina 1. grafiko horretan kontinente bakoitzeko barne eremu geografiko-kulturalak kontuan hartuta, honako banaketa daukagu:

- Egun, Europar Batasuneko jatorrikoak %26,1 dira, baina 2007ko urtarrilaren 1etik Errumania eta Bulgaria Batasunean sartu direlako: bi herrialde horien ekarpen zuzena %10,7 da eta, eta Batasuneko gainerako 25 herrialdeetakoak %15,5. Europa ez komunitarioaren ekarpena %3,3ra jaisten da.
- Afrikarren kasuan, %13 magrebtarrek osatzen dute eta gainerako Afrikak %5.

- Amerikarrenean, %47,4 Latinoamerikari dagokio eta %1,3 Ipar Amerikatik datozei.
- Asiarrak, amaitzeko, batez ere Txina eta Pakistanekoak dira, eta %3,8 da beraien kopurua.

Horren guztiaren ondorioz, esan genezake latinoamerikarrek, europarrak, magrebtarrak eta, azkenik, Europar Batasuneko azken zabalkundekoak direla giza talde kopurutsuenak eta etorkizunari begira kudeaketa berezia eskatuko dutenak.

Ondoren datorren 4. taulan nazionalitate garrantzitsuenak (30) hartzen ditugu abiapuntu modura. Alde batetik, euren kopuru erlatiboa aztertzen dugu; eta, bestetik, lurraldeetan zehar nazionalitate bakoitzaren banaketa ikusten da, ez baitira modu homogeenan banatzen.

Lehenengo helburuari eutsiz, 30 herrialde horiek atzerritarren %92,2 dira, eta euren artean hamahiru herrialde Amerikakoak dira, lau Afrikakoak, hamaika Europakoak eta bi Asiakoak. Zehatzago:

- Ekuador da nazionalitaterik kopurutsuena, ia 20.000 etorkinekin, guztiaren %12,6. Bigarrena, Kolonia da, %10,5.
- Beste lau herrialdek (Maroko, Bolivia, Errumania eta Portugal) 11.000 pertsona baino gehiago ekarri du bakoitzak.
- Hamar nazionalitate kopurutsuenek guztiaren %68,1 hartzen dute.

Bigarren helburuak herrialde bakoitzak duen lurralde banaketa adierazten digu. Horren bidez etorkinek dituzten sare bereziak azaleratzen dira, eurak baitira kokagune zehatzaren erantzuleak, gehienetan jatorri berberekoek toki berbera aukeratzen dute-eta. Datuek erakusten digute:

- Etorrinen %36,2 Nafarroan kokatzen da, %32,4 Bizkaian, %18,8 Gipuzkoan eta %12,6 Araban, baina:
- Nafarroan batez ere Bulgaria, Moldavia, Ekuador, Polonia eta Nigeriako gehienak kokatu dira.
- Bizkaian Paraguay, Bolivia, Senegal eta Txinako gehienak ezarri dira.

- Araban Maroko eta Algeriako kopuru esanguratsua koku da.
- Gipuzkoan, azkenik, dagozkion baino Pakistan, Frantzia, Argentina, Erresuma Batua, Kuba eta Portugaleko gehiago dago.

4. taula. Hegoaldeko inmigrazioa jatorrizko nazionalitate garrantzitsuenen arabera (zenbaki absolutuak eta ehunekoak) eta nazionalitate bakoitzaren lurraldekako banaketa (ehunekoak)

	Ehunekoak		Nazionalitateen banaketa lurraldeka					
	Guztira	% Metatua	Nafarroa	Araba	Gipuzkoa	Bizkaia	Guztira	
Guztira	154.445	100	36,2	12,6	18,8	32,4	100	
Ekuador	19.537	12,6	61,9	6,-	14,1	17,9	100	
Kolonbia	16.176	10,5	23,1	28,1	16,8	13,7	41,3	100
Maroko	14.789	9,6	32,7	41,7	18,1	17,9	22,3	100
Bolivia	12.389	8,-	40,7	22,8	3,9	8,7	64,6	100
Errumania	11.804	7,6	48,4	26,2	9,4	15,9	48,6	100
Portugal	11.586	7,5	55,9	35,8	15,7	30,-	18,5	100
Brasil	5.663	3,7	59,5	23,7	15,2	19,8	41,3	100
Aljeria	4.808	3,1	62,6	47,3	29,2	9,4	14,-	100
Bulgaria	4.672	3,-	65,7	83,5	3,9	9,4	3,2	100
Argentina	3.788	2,5	68,1	23,-	11,4	35,3	30,3	100
Peru	3.457	2,2	70,4	46,1	11,5	15,6	26,9	100
Txina	3.364	2,2	72,5	16,5	16,2	15,9	51,4	100
Frantzia	3.095	2,-	74,5	30,6	8,7	38,7	22,-	100
Dom. Errep.	2.260	1,5	76,0	48,1	15,-	22,8	14,1	100
Italia	2.237	1,4	77,5	28,5	11,2	29,4	30,9	100
Ukraina	2.109	1,4	78,8	48,3	11,9	29,3	10,5	100
Paraguai	2.065	1,3	80,2	3,8	23,5	5,9	66,7	100
Kuba	2.040	1,3	81,5	22,5	13,6	30,4	33,5	100
Venezuela	1.935	1,3	82,7	19,7	12,1	19,8	48,3	100
Erres. Batua	1.889	1,2	84,0	19,7	11,3	33,2	35,7	100
Senegal	1.855	1,2	85,2	28,8	6,6	11,6	52,9	100
Alemania	1.726	1,1	86,3	24,1	13,2	30,9	31,7	100
Nigeria	1.624	1,1	87,3	50,6	17,5	4,-	27,9	100
Txile	1.452	0,9	88,3	32,6	15,1	30,2	22,1	100
Pakistan	1.287	0,8	89,1	8,3	31,7	43,-	16,9	100
Polonia	1.006	0,7	89,7	52,2	7,3	22,8	17,8	100
AEB	988	0,6	90,4	27,3	7,2	25,2	40,3	100
Mexiko	975	0,6	91,0	34,1	8,2	25,9	31,8	100
Errusia	947	0,6	91,6	39,4	9,8	25,7	25,1	100
Moldavia	908	0,6	92,2	69,3	11,1	6,8	12,8	100
Guztira	142.431	92,2		37,1	12,5	18,3	32,1	100
Gainerakoak	12.014	7,8		25,4	13,2	24,7	36,7	100

5. taula. Immigrazioaren eta biztanleriaren banaketa eskualdeka, eta eskualde bakoitzeko immigrazio ehunekoa

Eskualdeak	Biztanleak	%	Atzerrikoak	%	Atzerrikoak eskualdean %
Kantauri Arabarra	33.677	1,2	1.020	0,7	3, -
Gorbeialdea	8.106	0,3	354	0,2	4,4
Arabako Lautada	243.994	8,9	16.884	10,9	6,9
Arabako Mendialdea	3.165	0,1	161	0,1	5,1
Errioxa Arabarra	11.083	0,4	747	0,5	6,7
Arabako Ibarrak	5.433	0,2	226	0,1	4,2
Donostialdea	320.317	11,7	13.639	8,8	4,3
Goierri	65.683	2,4	2.918	1,9	4,4
Tolosaldea	46.118	1,7	1.346	0,9	2,9
Urola Kosta	70.190	2,6	2.803	1,8	4, -
Debagoiena	61.634	2,2	2.039	1,3	3,3
Bidasoa Beherea	76.642	2,8	4.339	2,8	5,7
Debarrena	54.359	2, -	1.956	1,3	3,6
Arratia-Nerbioi	22.504	0,8	853	0,6	3,8
Durangaldea	94.447	3,4	3.730	2,4	3,9
Enkarriak	30.610	1,1	1.074	0,7	3,5
Gernika-Bermeo	45.336	1,6	2.123	1,4	4,7
Bilbo Handia	871.459	31,7	38.832	25,1	4,5
Lea-Artibai	26.274	1, -	1.402	0,9	5,3
Plentzia-Mungia	50.826	1,8	2.078	1,3	4,1
Ipar Mendebaldea	55.374	2, -	2.731	1,8	4,9
Pirinioaldea	14.675	0,5	549	0,4	3,7
Iruñerria	325.009	11,8	30.830	20, -	9,5
Estellerria	37.347	1,4	2.652	1,7	7,1
Erdialdeko Ekialdea	37.163	1,4	3.009	1,9	8,1
Erribera Garaia	52.530	1,9	5.846	3,8	11,1
Tuteraldea	83.778	3, -	10.304	6,7	12,3
<i>Guztira</i>	<i>2.747.733</i>	<i>100</i>	<i>154.445</i>	<i>100</i>	<i>5,6</i>

Eskualdeen mailara jotzen badugu (5. taula), lehenengo eta behin eskualdekako atzerritarren ehunekoa aurkitzen dugu. Horrenbestez, Nafarroako Tuteraldeak (%12,3) eta Erribera Garaiak (%11,1) bikoiztu egiten dute Hegoaldeko immigrazioaren batez besteko ehunekoa eta are hirukoiztu EAEko batez besteko ehunekoa.

Horien atzean, Nafarroako eskualde gehiago ditugu: Iruñerria (%9,5), Erdialdeko Ekialdea (%8,1) eta Estellerria (%7,1). Eta horien atzetik, Arabako Lautada (%6,9) eta Errioxa Arabarra (%6,7).

Gainerako eskualde bat bera ere ez da %6ra heltzen, Bidasoa Beherea (%5,7) eta Lea-Artibai (%5,3) direlarik hurrengo biak. Horrek guztiak, beranduago ikusiko dugun moduan, inplikazio nabarmenak ditu hizkuntz ukipenari dagokionean, oso urrunduak baitaude immigrazioaren eta euskararen ekologi guneak, praktikan ez baitute intersektziorik, Markina-Ondarroako kasuan izan ezik (ikus amaierako bi mapak).

6. taula. Eskualde garrantzizkoenak biztanleriaren eta immigrazioaren banaketaren arabera (ehunekoak)

<i>Eskualdeak</i>	<i>Biztanleriaren banaketa</i>	<i>Immigrazioaren banaketa</i>
Bilbo Handia	31,7	25,1
Iruñerria	11,8	20, -
Donostialdea	11,7	8,8
Arabako Lautada	8,9	10,9
Durungaldea	3,4	2,4
Tuteraldea	3, -	6,7
Bidasoa Beherea	2,8	2,8
Gainerakoak	26,6	23,2
<i>Guztira</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

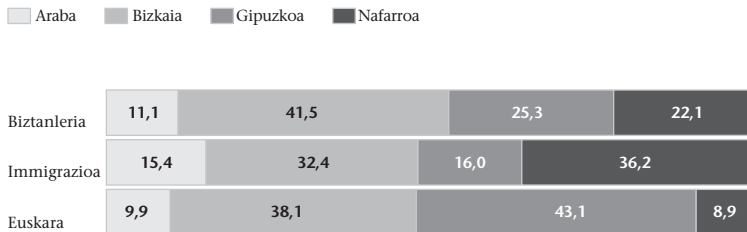
Horren azterketaren aurretik, 6. taulan oinarrituta beste datu baten azterketari ekingo diogu, biztanleria eta immigrazioa nola banatzen diren ikusteko. Esaterako, sei eskualde handienek biztanleriaren eta immigrazioaren hiru laurdenak barne hartzen dituzte. Horrela, Bilbo Handian bizi da biztanleriaren ia heren bat eta immigrazioaren laurden bat. Oso aipatzekoak dira Tuteraldea eta Iruñerria, immigrazioaren kopuruan bikoiztu egiten dute-eta biztanleriarena: hau da, Tuteraldeak eta Iruñerriak biztanleria osoaren %3 eta %11,8 barne hartzen dute, baina immigrazioaren %20 eta %6,7.

Taulako gainerako hiru eskualdeak egoera orekatuagoan daude, biztanleria zein immigrazioan antzeko ehunekoak baitituzte. Esan bezala, gainerako eskualdeetan %25 bizi da, hala biztanleria osoarena (%26,6) nola etorkinena (%23,2). Beraz, orokorrean esan liteke immigrazioak, biztanleria osoak bezalaxe, batez ere hiriburuetan kokatzeko joera izan duela.

Euskara eta immigrazioaren inguruan bi hitz

Aurreratu bezala, euskara eta immigrazioaren geografiari buruzko aipamen txiki bat egingo da hurrengo lerroetan. Kontraste modura biztanleriaren banaketa hartuko dugu kontuan (2. grafikoa). Hasteko, lurraldekako banaketa aztertuko dugu, berorrek erakusten du-eta zer nolako desorekak dauden. Horrela, euskaldunen %43 Gipuzkoan dago eta %38,1 Bizkaian. Bestalde, immigrazioaren %36,2 Nafarroan eta %32,4 Bizkaian dago. Biztanleriaren banaketa oinarri hartuta, ehunekoak borobilduz, Gipuzkoak barne hartzen duen biztanleria baino euskaldun gehiago (+18) dauka eta etorkin gutxiago (-9). Bizkaiak euskaldun (-3) eta etorkin gutxiago (-9). Nafarroak eta Arabak etorkin gehiago (+14 eta +4) eta euskaldun gutxiago (-13 eta -1,2).

2. grafikoa. Biztanleria, euskara eta immigrazioaren banaketa lurraldeen arabera

Panorama horren barruan, ukipen indize bat eraikiz, hau da, eskualde bakoitzean etorkin bakoitzeko zenbat euskaldun dagoen kontuan hartuta indize bat egingo bagenu, honako egoera daukagu (7. taula):

- Hegoaldean, borobilduz, etorkin bakoitzeko 4,4 euskaldun dago.
- Indize horren azpitik ditugu hiru hiriburu: Bilbo Handia (3,7 euskaldun), Arabako Lautada (2,2 euskaldun) eta Iruñerria, non ez den euskaldun batera heltzen etorkin bakoitzeko. Iruñearen inguruan edo oso azpitik daude ia Nafarroako eskualde gehienak, Ipar Mendebaldea

(12,3 euskaldun) eta Pirinioaldea (4,4 euskaldun) izan ezik. Tuterldea, Erribera Garaia eta Erdialdeko Ekialdeak erakusten dute egoera larriena (0,1 eta 0,5 euskaldun etorkin bakoitzeko).

- Gainera, hiriburuek, besteak beste, tokirik jendetsuenak izateaz aparte, edo horrexegatik, hizkuntz trinkotze eskasena dute.
- Ukipenarekin jarraituz, batez besteko altuenak Gipuzkoako eskualde batzuek (Tolosaldea, Urola Kosta, Debagoiena, Debabarrena eta Goierri) eta Bizkaiko beste batzuek (Lea-Artibai, Gernika-Bermeo eta Arratia-Nerbioi) ematen dituzte. Eskualde horien artean Nafarroako Ipar Mendebaldea (Sakana eta Baztan arteko eremua) ere badago. Eskualde horietan guztietan euskaldun denezte dago etorkin bakoitzeko, 12 eta 24,6 artean, baina etorkinen kopurua eskasa da.
- Donostialdea da hiriburu bakarra euskaldunen presentzia esanguratsu batekin, bederatzi euskaldun etorkin bakoitzeko.
- Beraz, banaketa horrek zer hausnartu ematen du, konfirmatu egiten delako euskaldun eta etorkinen nolabaiteko ukipen geografiko eskasa. Ukipenik ezean, hezkuntza sistemari dagokio soilik etorkinen artean euskara presentegitea, kontuan harturik etorkinen ia erdiak bertako erdara bat duela ama hizkuntza: gaztelania. Detaile modura, epe laburrean Ikuspegik eta Unesco Etxeak garatu duten ikerketa baten berri emango dugu, EAEn egun 110 ama hizkuntza ezagutzen direla aditzera emango duena.

Hizkuntzen arteko harreman horiek hizkuntz politika proposak, inteligentzia eta esperimentazioa eskatzen dute, jakinik euskararen tratamendua ere oso ezberdina dela lurralde eta administrazio bietan eta bere egoera sozialak osasun sintoma oso ezberdinak bizi dituela. Hezkuntza datu batzuk emate aldera, egun 18.000 inguruko atzerri ikasleria dago, itunpekoan %35 eta publikoan %65. Ereduka, %41 A ereduan matrikulatua, %29 B ereduan eta %30 D ereduan.

7. taula. Euskaldun eta etorkinen ehunekoak eskualdeka eta euren arteko ukipen indizea

<i>Eskualdeak</i>	<i>Euskaldunak (%)</i>	<i>Atzerritarrak (%)</i>	<i>Ukipen indizea</i>
Tolosaldea	71,8	2,9	24,6
Urola Kosta	79,5	4,0	19,9
Debagoiena	65,6	3,3	19,8
Debarrena	60,2	3,6	16,7
Lea-Artibai	87,0	5,3	16,3
Gernika-Bermeo	75,1	4,7	16,0
Arratia-Nerbioi	56,2	3,8	14,8
Goierri	61,8	4,4	13,9
Ipar Mendebaldea	60,5	4,9	12,3
Durungaldea	47,2	3,9	12,0
Plentzia-Mungia	47,1	4,1	11,5
Donostialdea	39,2	4,3	9,2
Gorbeialdea	37,4	4,4	8,6
Kantauri Arabarra	22,1	3,0	7,3
Bidasoa Beherea	38,3	5,7	6,8
Pirinioaldea	16,3	3,7	4,4
Bilbo Handia	16,7	4,5	3,7
Enkarterriak	13,0	3,5	3,7
Arabako Mendialdea	11,8	5,1	2,3
Arabako Lautada	15,1	6,9	2,2
Errioxa Arabarra	13,1	6,7	1,9
Arabako Ibarrak	7,1	4,2	1,7
Estellerria	7,5	7,1	1,1
Iruñerria	9,0	9,5	0,9
Erdialdeko Ekialdea	4,1	8,1	0,5
Erribera Garaia	1,0	11,1	0,1
Tuterldea	0,9	12,3	0,1
<i>Guztira</i>	<i>26,0</i>	<i>5,6</i>	<i>4,6</i>

Immigrazioaren normaltze prozesua

Ondoren, beste datu txiki batzuk gaineratuko ditugu, arlo laboral eta administratibokoak. Arlo administratiboan oso interesgarria da gaur egun bertan egoiliar txartela dutenen kopurua ikustea, batez ere sozialki ia denak egoera irregularran dauden ustea oso zabaldua dagoelako. Oso ospetsua izan zen 2005eko erregularizazio prozesua, horren bidez publikoki ia 700.000 etorkin egoera erregularrera pasatu zirelako; baina askozaz garrantzi handiagokoa izan da isilpean

2007 urtean gertatu den prozesua, horren bidez ia 950.000 pertsonak egoiliar baimena lortu dutelako. Noski, kopuru horren barruan 527.019 errumaniar eta 122.057 bulgariar zenbatu behar dira, Europako komunitatekoak bilakatu direnak, alegia. Baina horiez gain beste 300.000 etorkinek ere lortu du baimena.

Baimen horiek urte batekoak, gero urte bikoak eta gero iraunkorrak izatera pasatzen dira. Baina prozesu horren azalpenak beste artikulua bat eskatuko lukeen moduan, eta honetarako azaleko perspektiba eskatu zaidanez, irakurleak aspektu hauetan erreparatzea nahi nuke:

1. Erregularizazio tasa bat egitea posible da (8. taula), guztiz bidezkoa ez den arren. Hau da, erroldatuen datuak urte bakoitzeko urtarrilaren batekoak izaten dira eta baimenduen datuak urte bakoitzeko abenduaren 31koak —beraz, egun bateko diferentzia printzipioz—, baina ez da erraza jakitea ea baimenduak diren erroldatuak daudenak edo alderantziz, hala izaten ez delako eta kopuruei buruz hitz egiten ari garelako, ez halabeharrez pertsona berei buruz. Baina, hala ere, tasa horrek «normaltasun-anormaltasun» joeraren berri ematen digu. Zenbat eta gehiago hurbildu tasa 1 zenbakira, hainbat eta erregularizatuago etorkinen bizileku baimena.

2. Beraz, 2006ko abenduaren 31ko baimenduak 2007ko urtarrilaren 1eko erroldatuekin konparatuta, hau da ataritzen den tasa:

8. taula. *Baimenduen tasa (2007-01-01)*

	<i>Erroldatuak (2007-01-01)</i>	<i>Baimenduak (2006-12-31)</i>	<i>Erregularizazio tasa</i>
Nafarroa	55.921	41.661	0,74
Araba	19.392	14.934	0,77
Gipuzkoa	29.040	17.107	0,59
Bizkaia	50.092	32.187	0,64
<i>Guztira</i>	<i>154.445</i>	<i>105.889</i>	<i>0,69</i>

- Hegoaldean bizi ziren etorkinen %70 inguru baimenaren jabe ziren, egoerarik egonkorrenak Arabakoa (%77)

eta Nafarroakoa (%74) zirelarik. Ezegonkorrena, ordea, Gipuzkoakoa: %59. Bizkaia, tartean: %64.

3. Baina, aipatu dugun moduan, 2007 urtean, agian sekula gertatu den baimendu kopuru handiena izan da; horretarako, 9. taulan ikusten den moduan, batez besteko hazkuntza %30ekoa izan da.

9. taula. 2007ko baimenduen hazkuntza absolutu eta erlatiboa

	2006-12-31	2007-12-31	2007ko hazkuntza
Espainia	3.021.808	3.979.014	1,32
Nafarroa	41.661	53.844	1,29
Araba	14.934	18.456	1,24
Gipuzkoa	17.107	23.391	1,37
Bizkaia	32.187	42.028	1,31
Hegoaldea	105.889	137.719	1,30

Hazkunde horrek ondorio zehatz batzuk ditu:

- Espainian hazkundeak 950.000 pertsonaren erregularizazioa suposatu du eta Hegoaldean 32.000 pertsona ingururena. Kopuru horretan errumaniar eta bulgariarrak Europar Batasunera integratu izanak eragin handia du; baina, alde batetik, hortik aparte erregularizazio prozesua oso esanguratsua izan da, eta, bestetik, Hegoaldeko errumaniarrak 11.804 ziren eta bulgariarrak 4.672.
- 2007 urtean etorkinen etorrera ez da hain kopurutsua izan; beraz, erregularizazio tasa zeharo handitu da, eta 2007ko hasieran %70 bazen, 2008ko hasieran %85ekoa dela esan daiteke, ezelango zalantzarik gabe, eta Nafarroan %95ekoa dela ere aurreratu daiteke.
- Ondorioz, usteak, sarri erdi edo guztiz ustelak izaten diren moduan, gutxitan konbatitu daitezke, horiek aldatzea ia ezinezkoa delako; baina egungo immigrazioak sozialki irregulartasunaren irudi soziala duen arren, «normaltze» prozesu sakona izan du, bizileku baimenei dagokienean behintzat. Horretan behintzat Espainiako ezker eta eskumaren arteko aldea ikaragarria izan da, Aznarren bigarren agintaldiaren erdian, 2002an, erregularizazio tasa %48koa baitzen.

Normaltasun ezkutu hori, lehenengo eta behin, zifra ofizial batzuekin osatuko dugu:

- 2008ko urtarrilaren 1ean Nafarroan 30.835 atzerritarrek gizarte segurantzan kotizatzen zuten, eta EAEn 48.605ek.
- Espainiar biztanleriaren aktibitate tasa %56,95 bada, etorkinena %76,17. Langabezia tasa, ordea, handiagoa da atzerritarrengan: %11,78. Espainiarren tasa, %7,4.

Inkesta baten emaitzak...

Amaitze aldera, EAEn etorkinei egindako inkesta batean lortu ditugun beste azken datu arin batzuk ere gaineratuko ditugu:

- EAEn bizi diren biztanle atzerritarren %69,3 lanean ari da, %17,8 langabezian dago eta %12,4 lanik gabeko biztanleria da: haurrak, jubilatua...
- Lanean ari diren biztanleetatik %88,5 besteren kontura ari da, eta %11,4 bere kontura. Azken horien artean, aipatzekoa da beren kontura lanean ari diren txinatarren (%47,8), pakistandarren (%23) eta senegaldarren (%20,6) kopurua.
- Besteren kontura lanean ari direnen artean, %26k kontratu mugagabea du, %49,3k behin-behinekoa eta %23,4k dio ez duela kontraturik.
- Azkenik, kontratua duten atzerritarren %91,1ek hemen bertan lortu du, eta %5,4k jatorriko herrialdean.

Kontinenteka sailkatuta, ikus dezakegu:

- Afrikarren artean %50,1 baino ez dira ari lanean eta, aldez, langabezia %34,2ra igotzen da. Era berean, lanik gabeko pertsonen ehuneko ere handiagoa da: %15,2. Neurri batean, emakume marokarrak gutxiago sartu direlako lan munduan.
- Amerikatik eta Asiatik etorritako populazioek daukate okupazio-tasarik handiena, %76,9 eta %83,3 hurrenez hurren.

Herrialdeka:

- Enplegu-tasari dagokionez, txinatarrak (%87,1) eta ekuadortarrak nabarmentzen dira (%84,3).
- Euren artean langabe asko daudelako nabarmentzen dira Saharaz hegoaldeko herritarrak (%46,7), aljeriarrak (%37,7) eta marokoarrak (%31,7).
- Lanik gabeko populazioari dagokionez, batez bestekoa-ren gainetik nabarmentzen dira errumaniarrak (%22,6) eta marokoarrak (%19,7); azpitik, berriz, pakistandarrak (%4,2) eta senegaldarrak (%5). Bi nazionalitate horietako herritarren artean gehiago dira gizonezkoak, besteen artean baino; hortik lanik gabekoen ehuneko txiki hori.
- EAEn finkatutako atzerritarren %51,7k dio 1.000 eurotik beherako diru-sarrerak dituela hilean. %33,1ek jakinarazi du 1.000 eta 1.500 euro artean jasotzen duela eta %7,6k 1.500 eurotik gora. Azkenik, %7,6k ez du erantzun. Boliviarraren %73,7k, errumaniarren %64,1ek eta brasildar, kolonbiar eta ekuadortarren %61,3k hilean 1.000 euro baino gutxiago irabazten duela dio.
- Etorkin gehienak duela bi urtetik sei urtera bitartean iritsi dira. Aipagarria da boliviarrak oso denbora laburrean nola kokatu diren ikustea: horietatik %1 baino ez zegoen hemen 2002 baino lehen. Ikasketa mailari dagokionez, argentinarrak gailentzen dira; mailarik apalena, aldiz, brasildarrek, errumaniarrek, portugaldarrek eta senegaldarrek dute.
- Etorkinen %22,8k aitortzen du legez kontrako egoeran dagoela eta %63,8k baduela nolabaiteko bizileku baime-na. Gainerakoek (%13,4) Espainiako nazionalitatea edo Europako nazionalitateren bat dute.
- Etorkinen %8,9 ez dago erroldan sartuta.
- Etorkin gehienei ez diete aditzera eman euskaldunentzat mehatxu-ekonomikoa direnik. Gainera, orokorrean ez dute euren burua baztertuta eta gutxietsita ikusten.
- Uste dute euskal gizarteak adeitasunez hartzen dituela, agresibitatearik gabe, bai maila pertsonalean, bai euren

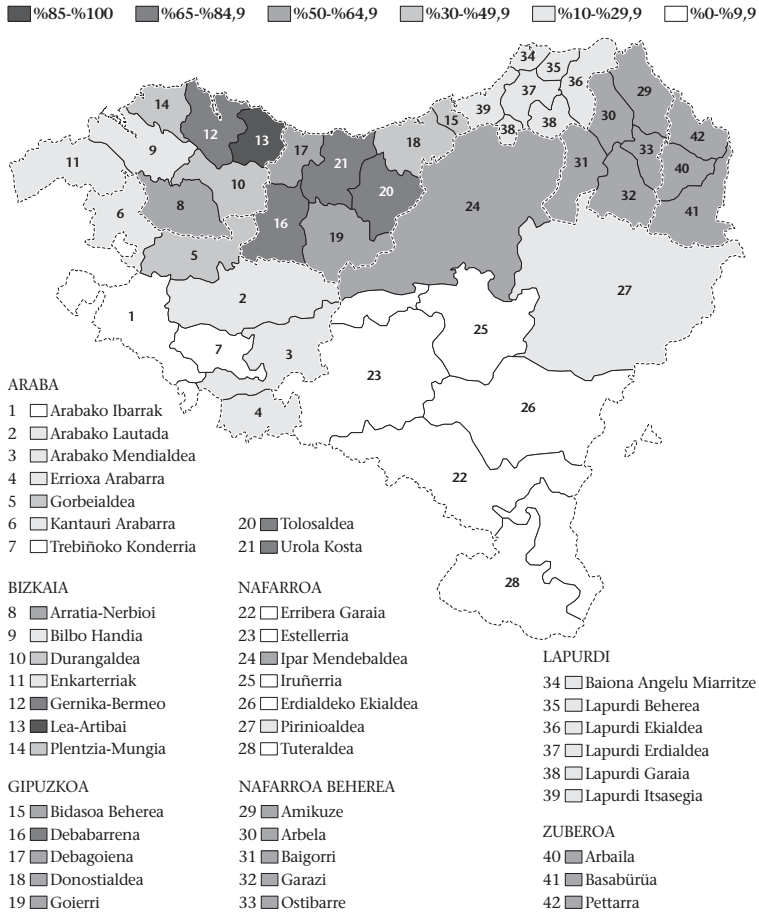

jatorri bereko guztiak. Guztiarekin ere, etorkinen aburuz euskaldunek erdipurdiko iritzia dute beraiei buruz, ez positiboa.

- Oro har, atzerritarrek uste dute gaur egun duten bizimodua «nahiko pozik» egoteko modukoa dela.
- Gainera, maila pertsonalean nahiko edo oso integratuta ikusten dute euren burua (%65,9); hala ere, aitortzen dute euren herrialdeetako etorkinetatik erdia baino ez dagoela nahiko edo oso integratuta (%52,1).
- Ondorioz, euskal gizartean bizi diren etorkin gehienek dute bertan geratzeko asmoa, baldintza egokiak aurkitzen badituzte (%59,2). Dena den, etorkin askoren asmoa da hemen denboraldi batean egotea eta ondoren itzultzea: euren herrialdera, lurraldera, herrira, hirira... (%28,1).
- Azken batean, denboran atzera egiteko aukera izango balute, gehienek berdina egingo lukete: euren herrialdetik atera (%75,6); horiek ez dute damurik herrialdetik atera direlako.

Amaitzeko, immigrazio atzerritarrek gizarte konposizio berri bat dakar, erronka berrituak dakartza, aniztasun eraberritua ere... Aspalditik planteatuta dauden arazoei egungo erantzunak ematera behartuta gaude. Artikulu honetan panoramika orokor bat baino ez da eman. Badago ere etorkinen multzoaren barruan Espainiatik etorri izan den populazioa sartzan duenik; zilegi da, baina uste dugu bi immigrazio horiek ezin direla ez teorikoki ez politikoki modu berezuan tratatu, beraz hobe ez nahastea.¶

1. mapa. Euskararen ekologia, euskaldeka eta euskara dakitenen ehunekoaren arabera

2. mapa. Immigrazioaren ekologia, eskualdeka eta immigrazio ehunekoaren arabera

